

Allemandsretten

Til forskel fra Danmark har Sverige en allemandsret, som betyder "hver mands ret". Allemandsretten giver alle ret til at færdes næsten overalt i den svenske natur. Hovedreglen i allemandsretten er, at man skal være varsom mod naturen og vise hensyn til mennesker, dyr og natur.

Vi benytter allemandsretten når vi ror kajak og går i land, eller blot sidder på en sten og tænker tanker.

Allemandsretten er en beskrivelse af, hvordan vi skal færdes i den svenske natur, så vi tager mest muligt ansvar for naturen og dyrelivet og så skal vi også udvise hensyn til ejerne og andre besøgende. Du må gå i land på strande, som ikke direkte er en have eller det stykke ejendom der ligger op ad en beboelse. Dem der bor ved stranden, skoven eller tæt på naturen må under ingen omstændigheder forstyrres. Det er risikoen for at forstyrre andre, der er afgørende for hvor tæt du må komme en beboelse.

Fuglebeskyttelse

I Sverige er der forskellige fuglebeskyttelsesregler, og skiltene er forsynet med klar tekst og farve-markering. På mange øer og holme kan disse skilte være opsat. På søkort er der en markering omkring de øer og områder,

som skal beskyttes f.eks. med teksten "Fuglebeskyttelsesområde med periode som vist". De gamle betegnelser er udgået, men står stadig på søkort ældre end 2010, hvor der fandtes fuglebeskyttelsesområder A, B, C, D og E. I dag er der således kun tre fuglebeskyttelsesperioder. Brug evt. Eniro-søkort, som bliver løbende opdateret, hvis du har ældre søkort og er i tvivl. Så vær opmærksom på hvor tæt du må komme og i hvilke periode. Under planlægning af kajakturen skal ruten planlægges sådan, at du ikke ror ind igennem de områder, hvor du ikke må komme.

Bål

Lejrbålet er det, der skaber hyggen, når man er på kajaktur, og i Sverige må der gerne tændes bål i naturen. Men bål kan skabe uro blandt mange jordejere, fordi store skov- og naturområder hver år går op i røg på grund af sløseri med åben ild og lejrbål. For at mindske risikoen for spredning af ild er der udfærdiget regler, som man skal overholde:

- Undlad at tænde bål på steder, hvor der er selv den mindste risiko for brand - i tørt vejr er der ofte forbud mod åben ild og dette forbud skal overholdes.
- Tænk over, at du ikke må tænde bål direkte på klipper eller tæt ved dem. De kan sprænge og klipperne vil blive ødelagt.
- Du må anvende stormkøkken under "Åben ild forbudt", men du skal udvise ekstra stor forsigtighed ved f. eks at lave mad helt nede ved vandet eller gøre området gennemvådt inden stormkøkkenet tages i brug.
- Tænd kun bål på etablerede bålsteder. Er der ikke lavet et bålsted, skal du ikke tænde bål. Du skal også sikre dig, at ilden ikke kan antænde omgivelserne.
- Hvis du laver et bålsted, så sørg for at slukke ilden fuldstændigt. Der må absolut ikke efterlades spor efter bålet i form af ildsted eller lignende, så anvend kun de etablerede ildsteder.
- Du må ikke save, hugge eller brække grene af træer, men du må tage nedfaldne grene til bålet.

Lejrliv

Du må godt overnatte i telt nogle døgn på samme sted i naturen! Undgå dog at bo mere end to nætter på samme sted. I naturreservater og nationalparker må man kun overnatte på de etablerede lejrladser, og der kan gælde særlige regler for ophold og overnatning. Grupper er også velkomne, men grupper skal altid spørge om lov til overnatning uden for de etablerede lejrladser, hvis det er muligt. Sørg for ikke at slå teltet op, hvor jorden dyrkes og ikke for tæt på andre menneskers bolig. Jo større risiko der er for at forstyrre andre, desto større grund er der til at spørge om lov. Hensynet til natur og andre mennesker er noget af det vigtigste ved lejrliv i den svenske natur.

Affald

Efterlad aldrig selv det mindste stykke affald, når du har været i land, tag al affald med dig når du forlader et lejrområde eller en rasteplass.

Vi ønsker alle en ren natur, der er fri for andres efterladenskaber som affald. Så medbring rigeligt med affaldsposer og sæt dig ind i, hvor affaldsposerne kan afleveres. Ligger der andres affald, som du nemt kan have med, så tag også det affald med, så området forlades, som du selv ønsker at modtage pladsen. Glas, dåser, plastikposer og kapsler er absolut ikke noget der pynter i naturen, og det kan også skade både mennesker og dyr. Stil derfor aldrig din affaldspose ved siden af en fuld affaldsbeholder, selv om andre kan finde på det.

Dyrene på øerne

Mange af øerne i skærgårdene benyttes til afgræsning med husdyr som f.eks. heste, køer og får. Benyt aldrig de helt små øer med dyrehold til overnatning, det vil forstyrre dyrene, samtidig med er deres efterladenskaber med garanti vil genere jer. Er der god plads på øen, vil dyrenes nysgerrighed betyde, at I ikke kan være i fred. Det er helt fint at lægge til land for at strække ben eller holde pause og klappe dyrene, men det skal altid ske på dyrenes vilkår. Giv aldrig dyrene mad eller madrester, det er som at give en hund mad ved bordet. Det er generelt ikke nogen god ide, at overnatte på øer, hvor der er køer, får eller heste. Er øen beboet med dyr, så find et andet sted at overnatte, eller holde pause.

ALLEMANDSRET

I Sverige giver Allemandsretten den enkelte ret til at færdes i naturen, også på anden mands grund, forudsat at man ikke forstyrrer, optræder støjende eller forvolder skade.

Det er tilladt:

- at færdes hvor som helst på en andens areal, på nær grunde, haver, eller hvor man kan forårsage skade.
- at kravle over gærde eller passere gennem porte, når man ikke skader/slipper indhegnede dyr ud.
- at drikke eller tage vand fra sø, bæk eller kilde.
- at bade, ro, padle eller sejle på andens vand.
- at gå i land, dog ikke på anden mands grund eller bro.
- at telte en nat, forudsat ingen skade forekommer, og at ejeren ikke forstyrres.
- at gå, cykle eller stå på ski på privat vej.
- at plukke svampe, bær og blomster, dog ikke fredlyste, eller i anden mands have/grund.

Det er IKKE tilladt:

- at forårsage beskadigelser, skade andres ting og ejendom.
- at tage ris, kviste eller grene, enhver form for bark, løv, olden, nødder eller harpiks fra vækster. Heller ikke sten, grus, tørv eller lignende.
- at betræde ny skovbeplantning, ager med voksende grøde eller anden mark, som kan lide skade.
- at udøve hærværk (brække grene af) på træer og buske.
- at jage, tage fuglereder eller fugleæg eller fiske på privat område og vand. Fiskeri er dog frit med håndredskab langs kysterne og i de fem store søer Mälaren, Hjälmaren, Vättern, Vänern og Storsjön.
- at tænde bål, hvor der er risiko for brandfare.
- at efterlade sig nogen form for affald.
- at køre på privatvej eller andens område med motorkøretøj uden at have et ærinde til ejeren.

Der gælder særlige regler i nationalparker og naturreservater

I nationalparker og naturreservater gælder særlige regler for færdsel og overnatning. Reglerne kan variere fra område til område. Kontakt det lokale turistbureau for mere information. Vær altid opmærksom på, hvor der er nationalpark (Kosterøerne), naturreservater og f.eks. hvilke øer der er omfattet af de særlige bestemmelser. Det er altid en god regel at spørge lokalbefolkningen om lov til at slå lejr, hvis muligt.

Norge.

Allemandsretten

Friluftsliv og ophold i naturen er en stor del af nordmændenes identitetsfølelse, og en af grundene til dette er, at de må opholde sig, hvor de vil. Det ligger næsten i selve ordet – Allemandsretten i Norge giver alle ret til at nyde naturen, så meget de har lyst. Så længe der er tale om det åbne land, må de bevæge sig derhen, hvor de har lyst. Alle må færdes frit i skov og på mark, dvs. mark som ikke anvendes eller bruges, eller som ikke ligger i umiddelbar nærhed af ejerens bopæl. For al trafik gælder det imidlertid, at hverken mennesker, dyr eller selve naturen må forstyrres eller skades.

Det må du:

- Du må slå dit telt op – eller sove under åben himmel – overalt på landet, i skove og på fjeldet, med undtagelse af opdyrkede marker og rastepladser. Du skal holde en afstand på mindst 150 meter til nærmeste bebyggelse.
- Hvis du vil overnatte mere end to nætter samme sted skal du spørge jordejeren om lov, bortset fra på fjeldet og i meget øde områder. Det er nu en god regel altid at spørge om lov.
- Brug af åben ild er forbudt i eller nær skovområder mellem den 15. april og den 15. september. Pas på ikke at forårsage skade, hvis du tænder bål uden for dette tidsrum.
- Du må gerne plukke bær, svampe og vilde blomster, men der gælder særlige regler for multebær i det meste af Nord-Norge.
- Du må fiske i elvene og søerne uden fisketegn, så længe fangsten udelukkende er til eget forbrug.

Koge apparater, der er baseret på petroleum (multifuel), betragtes som åben ild.

Hvor:

- Allemandsretten gælder for åbne land, også kaldet ikke-indhegnet land, der ikke er opdyrket. I Norge dækker dette over mose, kyst, skov og fjeld. Små uopdyrkede arealer omgivet af opdyrket land betragtes ikke som åbne land. Bemærk, at "indhegnet land" ikke nødvendigvis behøver at være indhegnet.
- Allemandsretten gælder ikke for indhegnede områder, som er private, eller opdyrkede områder såsom marker med eller uden afgrøder, enge, haver samt nyligt beplantede plantager, byggegrunde eller industrikvarterer.
- Du har dog fri adgang til marker og enge mellem den 15. oktober og den 30. april, når området er frossen og dækket af sne.

Allemandsretten er som nævnt et specielt svensk fænomen, men Norge har ligesom adopteret den svenske allemandsrett og ligesom åbnet endnu mere op for alle mands ret til at benytte naturen. Visit Norway har annonceret den norske allemandsret og det er man rent faktisk stolt af have. Der har altid været en tradition for, at man tolerer teltning i naturen, hvis det foregår diskret og der tages hensyn til natur og mennesker. Dette indebærer fx. at man aldrig efterlader sig affald – uanset hvor man raster. Vær opmærksom på at brug af bål og grill i naturen er strengt forbudt om sommeren på grund af den store brandfare på fjeldet.

Bøderne for overtrædelse af norsk lov er enorme, der ud over kan der komme meget store erstatningskrav fra lodsejerne.

Danmark.

Allemandsretten

Vi kan kun være misundelige på dem som har en allemandsret. Til gengæld fylder danskerne noget mere (naturen er mindre), vi bor meget tættere og så har vi tradition for, at vi værner meget om vores private ejendomsret.

I Bekendtgørelse 870 af 14. juni, 2013, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven), står der omkring overnatning i naturen:

- Ved "kortvarigt ophold" i naturbeskyttelseslovens § 22, stk. 1 forstås i praksis almindeligvis et ophold, der ikke varer længere end en "dag". Det kortvarige ophold må godt finde sted i nattetimerne. Det er ikke tilladt at opstille telt o. lign., jf. adgangs bekendtgørelsens § 28, stk. 1 nr. 8.
- Det er ikke nærmere defineret i bekendtgørelsen, hvad der skal forstås ved "telt o. lign." Loven er blevet skærpet fra at indeholde et forbud mod at opstille telte til det nuværende forbud mod telt o. lign. for at undgå opstilling af bivuakker og tarp. Det har dog ikke været hensigten med ændringen at forhindre, at f.eks. nogle få langtursroere kan etablere beskedne ly, hvorunder der kan overnattes. Et ly må ikke have en fremtræden eller størrelse, der gør det naturligt at sammenligne det med et telt. Hvis der måtte opstå diskussion med ejeren af et areal om, hvorvidt et etableret ly er teltlignende eller ej, følger det af bestemmelsen i bekendtgørelsens § 25, stk. 1, at man skal rette sig efter ejerens anvisninger.

Ud over nødret, kan bestemmelsen ikke forhindre, at nogle kajakroere etablerer beskedne ly, f.eks. en simpel regnslagsbivuak eller en bomafskærmning (tarp), hvorunder der kan overnattes. Et ly må dog ikke have en fremtrædende størrelse, der gør det naturligt at sammenligne det med et telt og her tænkes på villatelt og tipi.

Det vil således sige at:

- med undtagelse af ynglefuglereservaterne, er det tilladt at færdes og gøre ophold langs alle kyster, hvor der er mere end 50 m. til nærmeste ejendom.
- du må trække din kajak op på stranden, men du må ikke rejse et telt. Hvis du vil slå telt op, skal du altid spørge ejeren om lov, og respektere svaret - nej. Du må overnatte ved siden af kajakken i sovepose på liggeunderlag eller under tarp/biuar, det kan ingen forbyde dig.
- ved enkelte af Skov- og Naturstyrelsens pladser skal der forudbestilles plads og andre pladser er det kun grupper der skal forudbestille plads via "Ud i Naturen", dokumentation for bestilt plads skal medbringes under turen, ligesom det maksimale antal personer og telte skal overholdes.
- det er tilladt at vandre på stier og anlagte veje i det åbne land og i skovene.
- i private skove må du kun færdes fra kl. 7 om morgenen til solnedgang.
- i offentlige ejede skove må du færdes hele døgnet.
- du bør altid holde god afstand til beboelsesbygninger og private haver.
- du bør også tage hensyn til det sårbare fugleliv og undlade landgang fra 1. marts - 15. juli på de ubeboede øer, holme og kyststrækninger som er udlagt til vildt- og fuglebeskyttelsesområder og
- efterlad aldrig noget i naturen, ryd altid op efter dig, også det naturlige – benyt så vidt muligt de opstillede toiletter.

Det er således totalt umuligt, at finde en samlet valid tekst for, hvad vi må med hensyn til overnatning ude i naturen, når talen lyder på hvad er en regnslagsbiuar eller en tarp, og hvornår et det et telt? Noget hævder det er et telt, hvis det holdes oppe af stænger og holdes fast med pløkke, andre mener et 2 pers. telt uden ståhøjde er helt fint ude i naturen !!!!!

Norge åbner op for mere frihed i naturen og Danmark værner mere og mere om ejendomsretten og skærper reglerne. Vi skal også tænke på, at ikke alle svenskere synes allemandsretten er fantastisk, så vi skal altid tænke os grundigt om, inden vi slår lejre på Skandinavisk jord.

Færdselsregler i Sverige

Dokumentation.

Der gælder ingen pastvang for nordiske statsborgere, der rejser mellem de nordiske lande. Du skal dog kunne identificere dig og skal derfor medbringe en eller anden form for billedlegitimation. Dit kørekort er ok men dit pas er bedre som sikker billedlegitimation. Det anbefales derfor at medbringe passet, det sparer tid ved indrejse til Sverige.

Det må være på sin plads også at nævne de vigtigste færdselsregler, der hersker på de svenske landeveje.

Færdselsreglerne omkring lygteføring er som i Danmark. Der **skal** anvendes kørellys.

Tågelygter kan anvendes, når sigtbarheden er meget dårlig, men de **må ikke** anvendes sammen med nærlys.

Hastighedsgrænserne i Sverige

Personbiler uden anhænger

I bymæssig bebyggelse	50 km/t.
På mindre veje	70/90/110 km/t.
På landeveje	90/110 km/t.
På motorveje	110 km/t.

Det er **altid** den aktuelle skiltning, der er gældende.

For personbiler med anhænger under 750 kg m/u bremses

I bymæssig bebyggelse	50 km/t.
På mindre veje	Max. 80 km/t.
På landeveje	80 km/t.
På motorveje	80 km/t.

Det er **altid** den aktuelle skiltning, der er gældende.

For personbiler med anhænger uden bremses

Med de svenske regler er det således tilladt at køre 80 km/t. på landeveje og motorvej, med en trailer uden bremses, hvis trailerens totaltvægt er under 50% af bilens tjenestevægt. Tjenestevægt er det bilen vejer med fuld tank og ædru fører. Det er sat til 125 kg. En bil vejer typisk 800 – 1500 kg. Det kan således være et problem at trække en kajaktrailer m. totalvægt 750 kg. efter en almindelig personbil, mens alle personbiler kan trække en trailer m. totalvægt på 500 kg.

De fleste svenske biler med campingvogn/trailer kører omkring 90 km/t. på motorveje. Læg dig bag en lastbil eller en campingvogn og følg med den. Der er flere eksempler på, at du alligevel kan du blive stoppet, selv om du følger trafikken – du er i Sverige.

Bøder

Politiet må idømme, men ikke opkræve bøder mellem 400 og 1200 SEK på stedet. Hvis der f.eks. er tale om flere overtrædelser, og bødesummen overstiger 2500 SEK, vil man blive retsforfulgt. Det tager ekstremt lang tid, hvis politiet stopper en dansk bil med trailer, idet alle forhold bliver undersøgt og det svenske politi har rigtig god tid. Det er typisk at en bøde for overtrædelse af hastighederne kan være ret så stor, hvilket medfører rigtig mange problemer efterfølgende.

Mobiltelefon/Radar/laserdetektor

Sverige har fra efteråret 2017 fået samme regler som Danmark. Det er ikke længere tilladt at anvende håndholdt mobiltelefon under kørslen. Det samme gælder for brug af navigationsanlæg, radio etc.

Promillegrænse

Promillegrænsen i Sverige er 0,2 (0,5 i DK). Det betyder 0 alkohol inden kørsel i Sverige.

Sidespor

Ved langsom kørsel eller skabt kø, er det tilladt at trække ud i sidesporet. Man har vigepligt for bagfra kommende trafik, når man trækker ind på den almindelige vejbane igen. Såfremt sidesporet er markeret med fuldt optrukket linje, må sidesporet ikke benyttes.

Fuldt stop Betyder fuldt stop. Den ottekantede stoptavle betyder - ligesom i Danmark - at man skal standse helt op før udkørsel/passage. De svenske myndigheder ser meget strengt på, at denne regel overholdes.

Bompunge

Man betaler **bompunge for passage af flere svenske byer blandt andet Göteborg**, og betalingen er automatiseret. Man kører gennem "bommen" uden at standse, men bilens nummerplade bliver fotograferet, og bilens ejer får så tilsendt en opkrævning. Bruger du en dansk Brobizz, kan bompungene blive registreret på den, hvis den er tilsluttet bomområdet i Sverige. Der kan godt gå et par måneder inden regningen dumper ind i din postkasse.

Der er generelt langt mere politi på de svenske veje – også civile politibiler, så kør ordentligt. Bliver du stoppet tager det enormt meget tid, inden du kan fortsætte turen.

Færdselsregler i Norge

Dokumentation.

Der gælder ingen pastvang for nordiske statsborgere, der rejser mellem de nordiske lande. Du skal dog kunne identificere dig og skal derfor medbringe en eller anden form for billedlegitimation. Dit pas vil være velegnet som sikker billedlegitimation, og det anbefales derfor at medbringe passet, det sparer tid.

Færdselsreglerne i forhold til lygteføring, højrevigepligt og til at tale i håndholdt mobiltelefon er som i Danmark. Politiet kan idømme og opkræve bøder på stedet. Der gælder absolut **nultolerance for spirituskørsel** i Norge. Promillegrænsen er 0,2 promille. Der straffes med bøde på 1,5 gange bruttomånedslønnen, inddragelse af kørekort og eventuelt fængsel. Det er forbudt at bruge og medføre radar/laserdetektor til sporing af hastighedsradar. Afstand til forankørende skal til stadighed være så stor, at en overhalende bil uden risiko kan trække ind mellem de to køretøjer. Kører man for tæt på den forankørende, risikerer man bøde, og i værste fald vil politiet konfiskere kørekortet på stedet. Politiet anvender ikke hjullåse, men ulovligt parkerede køretøjer kan blive fjernet. For handicapparkering gælder de europæiske regler.

Hastighedsgrænserne i Norge

Principielt er **højeste hastighed** 80 km/t også på motorveje, dog ved skiltning på nogle strækninger forhøjet til 90 og 100 km/t. I bymæssig bebyggelse er den generelle hastighedsgrænse på 50 km/t. ofte ved skiltning nedsat til 40 eller 30 km/t. Der er hyppig og tæt automatisk hastighedskontrol med betydelige bødeforlæg ved overtrædelse af hastigheder. En overskridelse af en hastighedsgrænse med blot 5 km/t vil udløse en enorm bøde, på flere tusinde kroner.

Personbiler

I bymæssig bebyggelse	50 km/t.
På landeveje	80 km/t.
På motorveje	90 km/t.

For personbiler med anhænger med bremses

I bymæssig bebyggelse	50 km/t.
På landeveje	80 km/t.
På motorveje	80 km/t.

For personbiler med anhænger uden bremses

For personbiler med anhænger uden bremses, hvor totalvægten overstiger 300 kg, er den maks. tilladte hastighed 60 km/t.

Bompunge

Man betaler **bompunge** i Oslo og andre større norske byer, samt afgift for benyttelse af en række veje, tunneler og broer. Næsten alle steder er betalingen automatiseret. Man kører gennem "bommen" uden at standse, men bilens nummerplade bliver fotograferet, og bilens ejer får så tilsendt en opkrævning. Bruger du en dansk Brobizz, kan bompungene blive registreret på den, hvis den er åbnet for bompunge i Norge.